

XÂY DỰNG BỘ CÔNG CỤ TRA CỨU ĐĂNG KÝ BẢO HỘ
QUYỀN SỞ HỮU TRÍ TUỆ ÁP DỤNG CHO CÁC DOANH NGHIỆP
TẠI TỈNH THỪA THIÊN HUẾ

LÊ THỊ THANH TUYỀN*
PHAN THỊ NGỌC HUYỀN
VÕ THỊ THU HÀ
NGUYỄN THỊ HƯƠNG GIANG

Tóm tắt: Quy trình đăng ký xác lập quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) ngày càng trở nên toàn cầu hóa với các tiêu chuẩn thống nhất, mức độ bảo vệ cao, nhanh chóng và hiệu quả. Các doanh nghiệp trên cả nước nói chung và doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế nói riêng cần hiểu rõ hơn về sự cần thiết của việc tra cứu trong quá trình nộp đơn đăng ký bảo hộ quyền SHTT. Bài viết đề cập đến tra cứu, đăng ký bảo hộ quyền SHTT, đề xuất xây dựng Bộ công cụ tra cứu nhằm tạo điều kiện thuận lợi trong việc tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT áp dụng cho các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế.

Từ khóa: tra cứu, đăng ký, sở hữu trí tuệ, doanh nghiệp, Thừa Thiên Huế

Abstract: The registration process for establishing intellectual property rights (IP) has become globalized with uniform standards, high levels of protection, speed and efficiency. Businesses across the country in general and businesses in Thua Thien Hue Province in particular need to better understand the necessity of searching in the process of filing an IP protection application. The article refers to the search and registration of IP right protection, proposes to build a Search Toolkit to facilitate the search for registration of IP right protection applicable to enterprises in Thua Thien Hue Province.

Keywords: search, registration, intellectual property, enterprise, Thua Thien Hue.

1. Đặt vấn đề

Để đảm bảo an toàn khi tài sản trí tuệ được tiến hành sản xuất kinh doanh trên thị trường, doanh nghiệp cần phải xác định chiến lược bảo hộ sản phẩm, thông qua quá trình tra cứu trước, trong và sau khi nộp đơn để đảm bảo quyền lợi của mình. Tra cứu trước khi nộp đơn để tránh việc trùng hoặc tương tự với sản phẩm, tra cứu trong quá trình nộp đơn để xác định được quyền ưu tiên cũng như hạn chế việc mất phí, và tra cứu sau khi được cấp văn bằng bảo hộ giúp doanh nghiệp có thể tự do khai thác lợi ích từ sản phẩm dưới sự bảo hộ của pháp luật và hạn chế hành vi xâm phạm tài sản trí tuệ của doanh nghiệp.

* Nhóm sinh viên Trường Đại học Luật, Đại học Huế; tuyen20a5021137@hul.edu.vn.

• Ghi chú: Tài bài viết toàn văn tại địa chỉ: <http://tapchi.hul.edu.vn>.

2. Hệ thống tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ

Trong phạm vi bài nghiên cứu, nhóm tác giả chỉ đề cập đến các công cụ tra cứu cho ba đối tượng là: Nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp và sáng chế.

2.1. Hệ thống tra cứu đăng ký bảo hộ quốc tế

Thứ nhất, đối với nhãn hiệu

Một là, nền tảng tra cứu đăng ký quốc tế của WIPO (Global Brand Database): Địa chỉ tra cứu: <https://branddb.wipo.int/branddb/en/>. Đây là trang cơ sở dữ liệu nhãn hiệu toàn cầu cho phép người dùng dễ dàng tra cứu theo nhiều trường thông tin từ nhiều nguồn dữ liệu liên quan đến nhãn hiệu của các quốc gia khác nhau trên thế giới.

Hai là, Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO) - World Intellectual Property Organization (WIPO): Địa chỉ: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> là tổ chức chuyên môn của Liên hợp quốc, nhằm thúc đẩy việc sử dụng và bảo vệ các tác phẩm của trí tuệ loài người.

Ba là, trang web tra cứu thông tin nhãn hiệu của Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới WIPO: Địa chỉ tra cứu: <https://www3.wipo.int/madrid/monitor/en>, tại trang web này, có thể tra cứu thông tin các nhãn hiệu của các quốc gia thành viên nộp theo hệ thống Madrid, trong đó bao gồm các nhãn hiệu quốc tế có chỉ định Việt Nam.

Bốn là, tra cứu nhãn hiệu bằng công cụ Asean TMView: Địa chỉ tra cứu: <http://www.asean-tmview.org/tmview/welcome>. Đây là cơ sở dữ liệu nhãn hiệu trực tuyến chung của các quốc gia thành viên ASEAN nhằm mục đích cho phép tất cả các đối tượng quan tâm có thể truy cập rộng rãi và dễ dàng dữ liệu nhãn hiệu ASEAN.

Thứ hai, đối với kiểu dáng công nghiệp

Một là, tra cứu kiểu dáng công nghiệp trên trang Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới WIPO: Địa chỉ tra cứu: <http://www.wipo.int/designdb/en/index.jsp>. Tiến hành tra cứu thông tin đơn đăng ký kiểu dáng công nghiệp và các kiểu dáng công nghiệp đã được cấp văn bằng bảo hộ quốc tế tại cơ sở dữ liệu web của WIPO được nộp theo Thỏa ước Lahay

Hai là, tra cứu thông tin kiểu dáng công nghiệp của các quốc gia thành viên của Liên minh châu Âu và các đơn nộp qua Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới WIPO theo Thỏa ước Lahay. Để tra cứu thông tin kiểu dáng công nghiệp do Euiipo cung cấp, thu thập từ hơn 60 quốc gia/tổ chức trên thế giới, trong đó có các quốc gia thành viên của Liên minh châu Âu và các đơn nộp qua WIPO theo Thỏa ước Lahay.

Ba là, các thông tin về cách thức khai đơn đăng ký và nộp đơn để đăng ký KDCN tại Vương Quốc Anh: Địa chỉ: www.patent.gov.uk/design/howtoapply2.pdf.

Thứ ba, đối với sáng chế

Một là, cơ sở dữ liệu của Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO): Địa chỉ: <https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf>. Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) là tổ chức chuyên môn của Liên hợp quốc.

Hai là, tra cứu sáng chế tại Cơ sở dữ liệu của Cơ quan sáng chế và Nhãn hiệu Hoa Kỳ (USPTO): Địa chỉ: <https://www.uspto.gov/patents/search#heading-1>, là cơ sở dữ liệu tra cứu và cấp bằng sáng chế cho các nhà sáng chế và doanh nghiệp.

Ba là, tra cứu sáng chế tại Cơ sở dữ liệu của Cơ quan Sáng chế Châu Âu (EPO): Địa chỉ: https://worldwide.espacenet.com/advancedSearch?locale=en_EP, đây là cơ sở dữ liệu tra cứu, cấp bằng sáng chế Châu Âu bao gồm các Quốc gia ký kết Công ước Sáng chế Châu Âu và một số quốc gia khác đã ký kết các thỏa thuận gia hạn và xác nhận với EPO.

Bốn là, tra cứu sáng chế tại Cơ sở dữ liệu của Cơ quan Sáng chế Nhật bản (JPO): Địa chỉ: <https://www.j-platpat.inpit.go.jp/>, đây là cơ sở thẩm định đơn sáng chế từ các quốc gia trên thế giới và tiến hành các bước cần thiết trước khi cấp văn bằng sáng chế.

Năm là, tra cứu sáng chế đăng ký bảo hộ tại Đông Nam Á. Đây là cơ sở dữ liệu tra cứu cho phép người dùng dễ dàng tra cứu theo nhiều trường thông tin từ nhiều nguồn dữ liệu liên quan đến nhãn hiệu của các quốc gia Đông Nam Á.

2.2. Hệ thống tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ ở Việt Nam

Thứ nhất, tra cứu thông qua công cụ là Thư viện số của Cục SHTT, địa chỉ tra cứu: <http://iplib.ipvietnam.gov.vn/WebUI/W>. Đây được xem là cơ sở dữ liệu dùng để tra cứu nhãn hiệu đăng ký ở Việt Nam, là trang thư viện số của Cục SHTT Việt Nam, với nguồn thông tin đầy đủ nhất về các đối tượng sở hữu công nghiệp (sáng chế, kiểu dáng công nghiệp, nhãn hiệu).

Thứ hai, nền tảng tra cứu WIPO Publish

Địa chỉ tra cứu: <http://wipopublish.ipvietnam.gov.vn>. Cục Sở hữu trí tuệ đã đưa vào sử dụng thử nghiệm "Thư viện số về sở hữu công nghiệp trên nền tảng WIPO Publish" từ ngày 20/11/2019, phiên bản mới nhất đang được sử dụng là V1.5.2 là địa chỉ tra cứu là cho các đối tượng sáng chế, giải pháp hữu ích, kiểu dáng công nghiệp và nhãn hiệu.

Thứ ba, nền tảng tra cứu của Viện Khoa học Sở hữu trí tuệ

Địa chỉ: <https://ipplatform.gov.vn>. Viện Khoa học Sở hữu trí tuệ được thành lập năm 2007 theo Quyết định số 846/QĐ-BKHCN ngày 24/5/2007 của Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN).

Thứ tư, tra cứu kiểu dáng công nghiệp thông qua Tổ chức Đại diện SHTT. Trường hợp chúng ta muốn có dữ liệu về kiểu dáng công nghiệp, nhãn hiệu, sáng chế nhanh nhất và không cần nghiên cứu, hay có chuyên môn có thể lựa chọn việc tra cứu thông qua đơn vị Đại diện SHTT để có đối chứng phù hợp và được tư vấn về khả năng đăng ký, sử dụng vừa đảm bảo được quyền, tránh được các phát sinh tranh chấp phát sinh và xâm phạm quyền của chủ thể khác.

Thứ năm, Vietnam DigiPat Địa chỉ: <http://digipat.ipvietnam.gov.vn/>. Thư viện số về Bằng độc quyền sáng chế/giải pháp hữu ích của Việt Nam. Đây được xem là hệ thống Tra cứu sáng chế được xây dựng với mục đích tra cứu thông tin bằng sáng chế dựa trên cơ sở

dữ liệu đã được chuyển đổi từ kết quả của dự án số hóa (file xml theo tiêu chuẩn ST36 của WIPO và file PDF của tài liệu).

Thứ năm, tra cứu sáng chế/giải pháp hữu ích Việt Nam IPLIB

Địa chỉ: <http://iplib.noip.gov.vn/WebUI/WSearchPAT.php>, Cổng thông tin của Cục Sở hữu trí tuệ. Tại trang Web này có thể tìm kiếm thông tin về các đơn yêu cầu bảo hộ sáng chế, giải pháp hữu ích, kiểu dáng công nghiệp, nhãn hiệu đã công bố và các đối tượng sở hữu công nghiệp đã được cấp văn bằng, đang được bảo hộ tại Việt Nam.

3. Thực tiễn các doanh nghiệp sử dụng hệ thống tra cứu đối tượng quyền sở hữu trí tuệ tại tỉnh Thừa Thiên Huế

3.1. Thực tiễn tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ của doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế

Hiện nay, trên địa bàn Tỉnh Thừa Thiên Huế có 6.621 doanh nghiệp¹, dựa vào nhu cầu cần phải xây dựng, hoàn thiện Bộ công cụ tra cứu, đăng ký bảo hộ quyền SHTT tại các doanh nghiệp ở tỉnh Thừa Thiên Huế, nên đối tượng nghiên cứu và khảo sát của đề tài là quy trình tra cứu, đăng ký bảo hộ quyền SHTT đối với nhãn hiệu, sáng chế và kiểu dáng công nghiệp.

Nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát thực tiễn đối với 100 doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh. Nhóm tập trung khảo sát tìm hiểu về 05 vấn đề và được thể hiện bằng 03 biểu đồ².

(1) Doanh nghiệp có quan đến tài sản trí tuệ hay không;

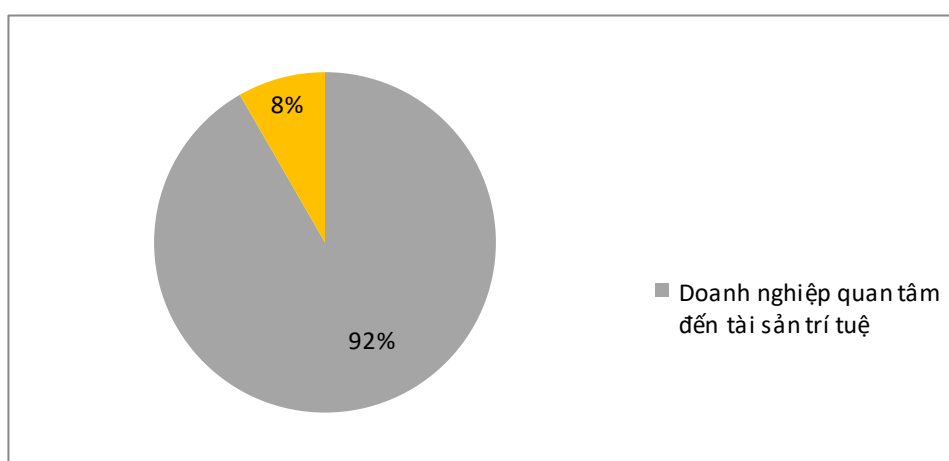
(2) Doanh nghiệp đã từng đăng ký thành công bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp chiếm bao nhiêu trong tổng số các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh;

(3) Khi tiến hành đăng ký bảo hộ thì doanh nghiệp có thực hiện tra cứu hay không;

(4) Cách thức tra cứu như thế nào;

(5) Những khó khăn doanh nghiệp gặp phải khi tiến hành tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT.

Biểu đồ 1: Doanh nghiệp quan tâm đến tài sản trí tuệ

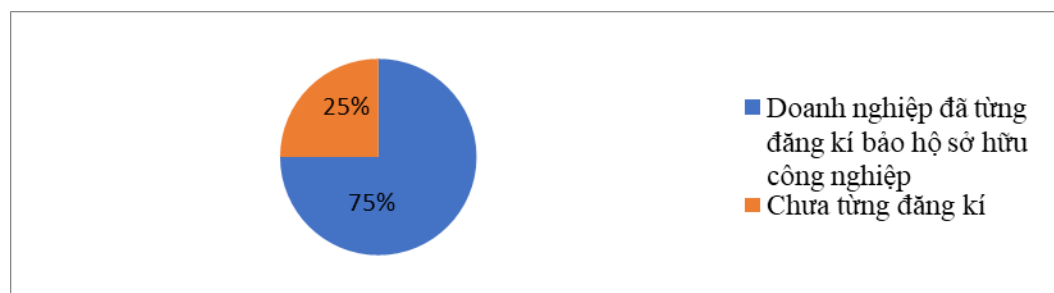
¹ Theo thống kê tại: <https://thongtindoanhnghep.thuathienhue.gov.vn/home/index?ReqId=f9baa2e9>. Truy cập ngày 20/7/2022

² Nhóm khảo sát 05 vấn đề, nhưng chỉ thể hiện bằng 03 biểu đồ, vì qua ba biểu đồ này đã thể hiện rõ nhất về nhu cầu doanh nghiệp tại Thừa Thiên Huế qua tâm đến tra cứu và đăng ký bảo hộ tài sản trí tuệ của doanh nghiệp.

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT, ĐẠI HỌC HUẾ

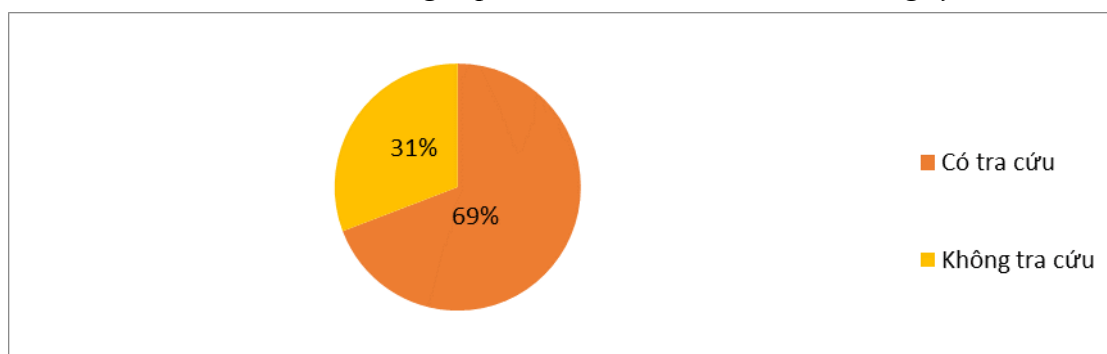
Thông qua biểu đồ, có thể nhận thấy rằng số lượng doanh nghiệp quan tâm đến vấn đề tài sản trí tuệ rất lớn, cụ thể số doanh nghiệp quan tâm đến tài sản trí tuệ chiếm tỉ lệ đạt tới 92%, trong khi đó số doanh nghiệp không quan tâm đến tài sản trí tuệ rất thấp là 8%. Có thể nói tài sản trí tuệ là một tài sản rất quan trọng đối với doanh nghiệp bởi đóng vai trò thúc đẩy hầu hết mọi hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp, đồng thời tạo ra các giá trị kinh tế hữu hình thông qua việc chuyển giao quyền sử dụng, góp vốn, đầu tư. Vậy nên số lượng mà doanh nghiệp quan tâm đến loại tài sản này chiếm tỉ lệ cao là điều tất yếu.

Biểu đồ 2: Doanh nghiệp đã từng đăng ký tài sản trí tuệ

Thông qua tìm hiểu, khảo sát nhóm nghiên cứu cũng đã thấy được rằng số lượng doanh nghiệp quan tâm đến tài sản trí tuệ là rất lớn, cùng với đó số lượng doanh nghiệp đã từng đăng ký bảo hộ quyền SHTT đối với lĩnh vực sở hữu công nghiệp cũng chiếm một tỉ lệ khá lớn là 75%. Tuy nhiên, cũng có một vài doanh nghiệp chưa thật sự hiểu rõ về tài sản trí tuệ hoặc chưa nắm bắt được phương thức tra cứu đăng ký bảo hộ đối với loại tài sản này chiếm 25% trong tổng số doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, một con số không quá lớn nhưng cũng đáng để chú ý tới; từ đó để thấy được hiện nay các doanh nghiệp đã và đang đầu tư vào vấn đề này.

Biểu đồ 3: Doanh nghiệp tiến hành tra cứu trước khi đăng ký

Thông qua số liệu trên cho thấy được việc tra cứu trước khi đăng ký bảo hộ rất được các doanh nghiệp chú trọng, vì đây là giai đoạn quan trọng giúp các doanh nghiệp tiết kiệm thời gian, công sức, chi phí so với việc không tra cứu mà trực tiếp nộp đơn, việc làm này sẽ dễ dẫn đến trường hợp trùng với nhãn hiệu, sáng chế, kiểu dáng công nghiệp đã được đăng ký trước đó. Vì vậy, thông qua khảo sát để biết rõ hơn xem liệu có bao nhiêu doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh tiến hành tra cứu trước khi đăng ký, điều ngạc nhiên là với tỉ lệ phần trăm

cao đạt 69% trong tổng số doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh đã tiến hành tra cứu trước khi đăng ký, bên cạnh đó thì vẫn còn 31% số doanh nghiệp còn lại không tiến hành tra cứu, bởi có thể những doanh nghiệp này chưa tiến hành vào việc chuẩn bị đăng ký bảo hộ tài sản trí tuệ, hoặc cũng có thể chưa nghĩ đến việc phải tiến hành tra cứu, hoặc chưa biết tra cứu.

Vi vậy, để các doanh nghiệp trong nước nói chung và các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế nói riêng có thể tiến hành thuận lợi việc tra cứu trước, trong và sau khi đăng ký bảo hộ tài sản trí tuệ thì sự phát triển của các trang thông tin điện tử đã phần giúp cho các doanh nghiệp có thể tự mình tra cứu, việc tra cứu được thực hiện thông qua các địa chỉ website như: Wipo publish, IPLIP, IFFLATFORM.... việc tra cứu trên các trang web sẽ tiết kiệm được công sức và chi phí cho các doanh nghiệp hơn so với việc đến trực tiếp tại cục SHTT. Hiện nay thì hầu hết các doanh nghiệp đã không còn giai đoạn trực tiếp tra cứu tại cục SHTT, thay vào đó các trang Web sẽ phát huy được hiệu quả tối ưu nhất. Tuy nhiên, không phải doanh nghiệp nào cũng có thể tra cứu trên các hệ thống đó. Số liệu mà nhóm nghiên cứu khảo sát được hiện có đến 95% số doanh nghiệp tra cứu trên các hệ thống tra cứu, chỉ có 5% trong số các doanh nghiệp tại địa bàn tỉnh là tiến hành tra cứu trực tiếp tại Cục SHTT.

Bên cạnh đó trong quá trình doanh nghiệp tiến hành tra cứu thì doanh nghiệp cũng có thể lựa chọn tự mình thực hiện tra cứu/ hoặc giao cho bộ phận pháp chế của doanh nghiệp/ hoặc sự hỗ trợ khác (văn phòng luật, công ty luật). Từ đó, nhóm nghiên cứu cũng đã tiến hành khảo sát, tìm hiểu thì tỉ lệ doanh nghiệp tự mình thực hiện chiếm 22%, số doanh nghiệp có bộ phận pháp chế và giao cho bộ phận pháp chế chiếm 39% và sự hỗ trợ khác chiếm 39%. Điều đó cho thấy được, tuy các doanh nghiệp có tìm hiểu về vấn đề tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT nhưng phần lớn vẫn nhờ vào sự hỗ trợ từ các bộ phận chuyên môn khác. Điều này đảm bảo được tính chính xác cũng như tiết kiệm được thời gian cho doanh nghiệp so với việc chủ doanh nghiệp tự mình thực hiện hoạt động tra cứu trước khi đăng kí bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp vì đa số bản thân các doanh nghiệp sẽ ít có kiến thức chuyên sâu đối với lĩnh vực pháp luật, nên việc lựa chọn sự hỗ trợ từ bộ phận pháp chế của doanh nghiệp hay hỗ trợ khác chính là một trong những biện pháp an toàn và tiết kiệm thời gian nhất.

Sau khi nhóm nghiên cứu tiến hành khảo sát ở các doanh nghiệp tại địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế có thể nhận thấy rằng các doanh nghiệp bắt đầu dành những sự quan tâm lớn đến tài sản trí tuệ của doanh nghiệp mình. Chính vì vậy họ muốn có những giải pháp để tối ưu hóa các vấn đề đang gặp phải, giải quyết những khó khăn bất cập trong quá trình tra cứu đăng ký. Xây dựng bộ công cụ tra cứu phục vụ công việc tra cứu đăng ký bảo hộ tài sản trí tuệ chính là một trong những phương pháp mà hầu hết các doanh nghiệp đều hướng đến, nó tích hợp được các vấn đề mà doanh nghiệp cần nắm bắt như các quy định của pháp luật; các lưu ý để tiến hành tra cứu đăng ký một cách dễ dàng thuận tiện; các giai đoạn tra cứu dễ hiểu, dễ dùng.

4. Khó khăn và nguyên nhân trong quá trình tra cứu và sử dụng công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ

4.1. Khó khăn

Thứ nhất, trong quá trình tra cứu gặp một số khó khăn sau

Một là, việc tra cứu nhãn hiệu trước khi đăng ký chưa hiệu quả. Số lượng bản ghi hiển thị khi tra cứu bị giới hạn, người tra cứu không thể nắm bắt được hết các nhãn hiệu trùng, tương tự với nhãn hiệu mình dự định đăng ký. Hơn nữa, người tra cứu cũng không thể tra cứu được những nhãn hiệu vừa mới nộp đơn đăng ký chưa hiển thị trên công báo của Cục Sở hữu trí tuệ. Do vậy, mặc dù đã thực hiện tra cứu đánh giá trước khi đăng ký bảo hộ nhưng tỉ lệ nhãn hiệu nộp đơn đăng ký bị từ chối cấp văn bằng bảo hộ vì “vướng” phải các nhãn hiệu đối chứng đã đăng ký trước đó vẫn rất cao.

Hai là, các doanh nghiệp nhỏ và vừa hầu như không bộ phận pháp lý và phải tự mình tìm kiếm các thông tin tài liệu liên qua đến việc đăng ký bảo hộ nhãn hiệu. Điều này tạo ra không ít những khó khăn trong quá trình thực hiện dẫn đến tình trạng tốn nhiều thời gian, kinh phí của doanh nghiệp mà chất lượng không được đảm bảo.

Khó khăn trong quá trình đăng ký bị trùng với các kiểu dáng khác đã được đăng ký nhưng không được dùng trong thực tế. Có nhiều kiểu dáng công nghiệp đã được đăng ký nhưng lại chưa sử dụng dẫn đến hệ quả là có nhiều kiểu dáng công nghiệp mới khi đăng ký lại bị từ chối bảo hộ vì bị trùng với một kiểu dáng đã được đăng ký nhưng không được dùng trong thực tế. Điều này gây ra bất lợi cho những cá nhân, tổ chức đăng ký sau và trở thành một trong những rào cản đối với tự do thương mại và dịch vụ.

Ba là, khó khăn trong việc chuẩn bị đơn đăng ký, đặc biệt là bản mô tả. Các chủ đơn thường gặp khó khăn khi kê khai một số nội dung sau: tên sáng chế, lĩnh vực sử dụng, tình trạng kỹ thuật của lĩnh vực sử dụng sáng chế, bản chất kỹ thuật của sáng chế, mô tả văn tắt hình vẽ. Mặc dù tác giả rất hiểu về sáng chế, song để có được một bản mô tả sáng chế phù hợp, đúng quy định theo Luật Sở hữu trí tuệ, tác giả sáng chế cũng gặp không ít lúng túng.

Bốn là, khó khăn trong việc giữ bí mật của sáng chế. Các chủ sở hữu sáng chế phải thật cẩn thận khi tiến hành thỏa thuận với những người cùng tham gia tạo ra sáng chế hoặc người kiểm định trước khi đăng ký; đồng thời tiến hành đăng ký sáng chế càng sớm càng tốt.

Năm là, sáng chế phải yêu cầu tính mới trên phạm vi toàn thế giới, điều này gây khó khăn cho chủ sở hữu khi đăng ý sáng chế bởi việc tra cứu, tiếp cận các thông tin sáng chế trên thế giới ở Việt Nam còn nhiều hạn chế; dẫn đến tình trạng có những sáng chế đã không còn tính mới ở những quốc gia khác mà tác giả lại không biết.

Thứ hai, khó khăn trong quá trình các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế sử dụng công cụ tra cứu

Một là, đối với nhãn hiệu. Trong quá trình tìm hiểu để tiến hành đăng ký bảo hộ nhãn hiệu các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế thường gặp phải một số vấn đề như khó khăn trong việc tiếp cận các thông tin liên quan đến các quy định của pháp luật như tại Điều 90 Luật Sở hữu trí tuệ hiện hành có quy định về nguyên tắc nộp đơn đầu tiên. Quy

định này dẫn đến việc gây ảnh hưởng đến lợi ích của các doanh nghiệp đã sử dụng hoạt động lâu năm.

Hai là, đối với kiểu dáng công nghiệp. Khi đăng ký bảo hộ kiểu dáng công nghiệp nhiều cá nhân, tổ chức tại tỉnh Thừa Thiên Huế gặp khó khăn khi tiếp cận thông tin và hỗ trợ pháp lý liên quan đến bảo hộ kiểu dáng công nghiệp. Thực tế, có rất ít doanh nghiệp tại Việt Nam nói chung và các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế nói riêng có bộ phận liên quan tới sở hữu trí tuệ. Vì vậy, doanh nghiệp những thông tin về sở hữu trí tuệ nói chung và kiểu dáng công nghiệp nói riêng. Việc đăng ký bảo hộ kiểu dáng công nghiệp cũng chưa được quan tâm, sát sao. Ngoài ra, do thiếu sự tư vấn từ các tổ chức dịch vụ SHTT, e ngại tốn thời gian và kinh phí; thiếu sự hỗ trợ từ các cơ quan quản lý; thủ tục đăng ký phức tạp... cũng là rào cản khiến các doanh nghiệp phân vân hoặc không thực hiện đăng ký kiểu dáng doanh nghiệp.

Ba là, đối với đơn đăng ký sáng chế, khó khăn khi doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế không nắm rõ các công văn trả lời.

Trong quá trình xử lý đơn tại Cục SHTT, việc thiếu sót, sai sót của đơn là không thể tránh khỏi hoặc tác giả sáng chế muốn thực hiện việc phản đối, khiếu nại sáng chế. Để thực hiện những việc đó tác giả sáng chế phải nắm rõ được những công văn nào cho việc trả lời lên Cục SHTT. Đăng ký sáng chế là một trong những lĩnh vực làm mất nhiều thời gian, công sức, tốn kém, tuy nhiên, không phải đơn đăng ký sáng chế nào cũng đăng ký bảo hộ thành công. Để có thể chắc chắn đăng ký sáng chế thành công và không mất nhiều thời gian, công sức và tiền bạc của tác giả sáng chế, tác giả nên ưu tiên việc đăng ký sáng chế thông qua các đại diện chính thức của Cục SHTT, những hãng luật uy tín về SHTT.

4.2. Nguyên nhân của khó khăn

Một là, đối với nhãn hiệu

Thứ nhất, việc tra cứu trên các trang thông tin điện tử chỉ mang tính chất tương đối, không phải tất cả thông tin đều được cập nhật lên trang này gây khó khăn trong việc tra cứu cho các doanh nghiệp. Hơn nữa hàng năm Cục SHTT tiếp nhận hàng trăm đơn, số lượng đơn mỗi năm một nhiều. Việc tra cứu với số lượng nhiều như thế gây khó khăn rất lớn cho các doanh nghiệp

Thứ hai, các doanh nghiệp chưa có những hiểu biết cơ bản liên quan đến lĩnh vực đăng kí bảo hộ nhãn hiệu. Điều này gây cản trở rất lớn đến quá trình đăng ký bảo hộ nhãn hiệu đối với các doanh nghiệp. Sự thiếu hiểu biết sẽ làm cho các doanh nghiệp mất nhiều thời gian, tiền của trong quá trình tra cứu đăng ký đồng thời sẽ ảnh hưởng đến quyền lợi và lợi ích của doanh nghiệp.

Thứ ba, theo phiếu khảo sát đánh giá phần lớn các doanh nghiệp đều cho rằng việc không hiểu được quá trình tra cứu đăng ký bảo hộ, không biết cách phân loại nhóm cho các đối tượng là một trong những trở ngại với với họ. Các doanh nghiệp gặp phải những khó khăn trong việc tiếp cận với quá trình tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp. Không biết bắt đầu từ đâu? các giai đoạn được tiến hành như thế nào? làm các nào để vừa đỡ tốn thời gian công sức cũng như tiền bạc.

Thứ tư, sau khi tiến hành quá trình đăng ký bảo hộ nhãn hiệu các doanh nghiệp thường gặp phải một vấn đề đó là không tiến hành tra cứu lại. Mà nguyên nhân là do tính chủ quan, không thận trọng trong việc xác định thông tin xem liệu đã đăng ký thành công hay chưa. Nhiều người vẫn nhầm lẫn rằng sau khi tiến hành nộp đơn thành công tại Cục sở hữu trí tuệ đồng nghĩa với việc đăng ký đã được hoàn thành, gây ra nhiều trường hợp đáng tiếc như vi phạm về hình thức dẫn đến đăng ký không thành công.

Hai là, đối với kiểu dáng công nghiệp

Thứ nhất, nguồn nhân lực và trang thiết bị cần thiết để thực hiện nhiệm vụ thẩm định đơn kiểu dáng công nghiệp còn chưa được khắc phục triệt để.³

Thứ hai, do thiếu sự tư vấn từ các tổ chức dịch vụ sở hữu trí tuệ, e ngại tốn thời gian và kinh phí; thiếu sự hỗ trợ từ các cơ quan quản lý; thủ tục đăng ký phức tạp điều đó cũng là rào cản khiến các doanh nghiệp phân vân hoặc không thực hiện đăng ký kiểu dáng doanh nghiệp.

Thứ ba, một số chủ thể muốn đăng ký kiểu dáng công nghiệp để đầu cơ, để ngăn chặn các đối thủ cạnh tranh khác, để giữ chỗ cho một dự án đầu tư vào Việt Nam mà khả năng kiếm lợi nhuận có thể chưa thực sự rõ ràng, chủ sở hữu đã bị phá sản, không còn tồn tại hoặc thu hẹp thị trường.

Thứ tư, trong quá trình hội nhập, ngoài những tác động tích cực góp phần làm nên những kết quả đáng kể trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, còn phát sinh những yếu tố tiêu cực xâm nhập vào nền kinh tế nhiều thành phần với tính cạnh tranh cao và diễn biến phức tạp trong lĩnh vực SHTT này. Các mặt hàng nội địa tuy đa dạng, phong phú và có cải tiến nhưng vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu cho người tiêu dùng, nhất là trong điều kiện thu nhập bình quân thấp, giá hàng hoá sản phẩm phục vụ sinh hoạt cao tạo nên sự bất cân đối. Vì vậy, nhiều người tiêu dùng ưa lựa chọn những sản phẩm giả nhưng mẫu mã, kiểu dáng công nghiệp “như thật” mà lại có giá bán thấp. Lợi dụng tình trạng này, không ít doanh nghiệp thiếu ý thức tôn trọng pháp luật, thiếu sự tôn trọng người tiêu dùng, vì mục tiêu lợi nhuận sẵn sàng làm giả, làm nhái những sản phẩm được bảo hộ có uy tín, chất lượng, kiểu dáng để gây nhầm lẫn đối với người tiêu dùng. Vì vậy, việc sao chụp, mô phỏng, làm nhái các sản phẩm của nhau để giành giật thị trường trở thành hiện tượng phổ biến. Đây là một trong những nguyên nhân chính dẫn đến việc các nhà kinh doanh phải chú trọng vào vấn đề đăng ký bảo hộ quyền SHTT đối với kiểu dáng công nghiệp⁴.

Ba là, đối với sáng chế

Thứ nhất, hầu hết các doanh nghiệp mới chỉ quan tâm đến vấn đề phát triển sản phẩm, gọi vốn đầu tư, lập kế hoạch marketing, bán hàng mà quên mất vấn đề bảo hộ tài sản sở hữu trí tuệ, bảo vệ ý tưởng, bảo hộ thương hiệu vốn là quyền pháp lý rất quan trọng.

---

³ Tham khảo tại website CỤC SHTT về tình hình xử lý đơn đăng ký Kiểu dáng công nghiệp 2020: https://ipvietnam.gov.vn/web/guest/nghien-cuu-ao-tao/-/asset_publisher/3KJODm0i3vkR/content/tinh-hinh-xu-ly-on-ang-ky-kieu-dang-cong-nghiep-nam-2020

⁴ Theo nghiên cứu về Quyền SHTT: <https://www.studocu.com/vn/document/truong-dai-hoc-kinh-doanh-va-cong-nghe-ha-noi/lich-su-dang/tieu-luan-quyen-so-huu-tri-tue-truong-dai-hoc-kinh-doanh-va-cong-nghe-ha-noi/23038635>

Thứ hai, nhận thức và nguồn cung cấp thông tin về sở hữu trí tuệ tại Việt Nam chưa nhiều, đặc biệt quan trọng đối với các doanh nghiệp khởi nghiệp – những nhân tố rất cần quan tâm đến vấn đề này. Điều này dẫn đến việc các doanh nghiệp thường không đánh giá được đầy đủ tiềm năng của quyền SHTT.

Thứ ba, đối với các đối tượng SHTT là thành quả đầu tư như sáng chế, kiểu dáng, giải pháp hữu ích, Việt Nam chưa có nhiều đơn đăng ký và được cấp văn bằng bảo hộ do doanh nghiệp chưa đầu tư nhiều nguồn lực cho nghiên cứu và sáng tạo.

5. Đề xuất xây dựng quy trình tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ

5.1. Tầm quan trọng của Bộ công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ

So với những năm trước đây, hiện nay các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế đã bắt đầu quan tâm hơn đến việc bảo hộ tài sản trí tuệ, bởi họ nhận thức được tầm quan trọng của sở hữu trí tuệ đối với doanh nghiệp. SHTT tuệ đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển nền kinh tế, coi đó là một phương tiện đảm bảo sự phát triển bền vững của một quốc gia nói chung, của doanh nghiệp nói riêng, đặc biệt là các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Khi quyền sở hữu trí tuệ được bảo hộ pháp lý và trên thị trường có nhu cầu về các loại sản phẩm hoặc dịch vụ được bảo hộ sở hữu trí tuệ thì khi đó SHTT sẽ trở thành một tài sản kinh doanh có giá trị.

Chính vì thế bộ công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT càng đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ cho người dùng nói chung và các doanh nghiệp nói riêng trong quá trình tra cứu, đăng ký quyền SHTT trở nên dễ dàng hơn. Có thể nói, bộ công cụ sẽ là một “cánh tay” hỗ trợ các doanh nghiệp tiếp cận quy trình nhanh, đơn giản, chính xác. Nội dung của bộ công cụ tập trung mô phỏng lại quy trình tra cứu, đăng ký sở hữu trí tuệ trừu tượng hóa quy trình ấy dưới dạng sơ đồ tư duy, đơn giản, dễ tiếp cận, dễ sử dụng. Khi vai trò của bộ công cụ được phát huy tối ưu thì vấn đề về tra cứu, đăng ký của các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế nói riêng và cả nước nói chung sẽ được giải quyết một phần không nhỏ, giúp các doanh nghiệp bảo đảm được quyền lợi của mình về sở hữu trí tuệ, hỗ trợ các doanh nghiệp đăng ký, tra cứu SHTT đối với sáng chế, nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp. Bên cạnh đó, bộ công cụ tra cứu còn hỗ trợ cho các luật sư, luật gia, giáo viên và sinh viên hoạt động trong lĩnh vực pháp luật tiếp cận một cách gần hơn, cụ thể rõ ràng, hỗ trợ trong quá trình tiếp cận với một kiến thức chuyên ngành SHTT dưới dạng tra cứu đăng ký một cách dễ dàng hơn, nâng cao kỹ năng chuyên ngành.

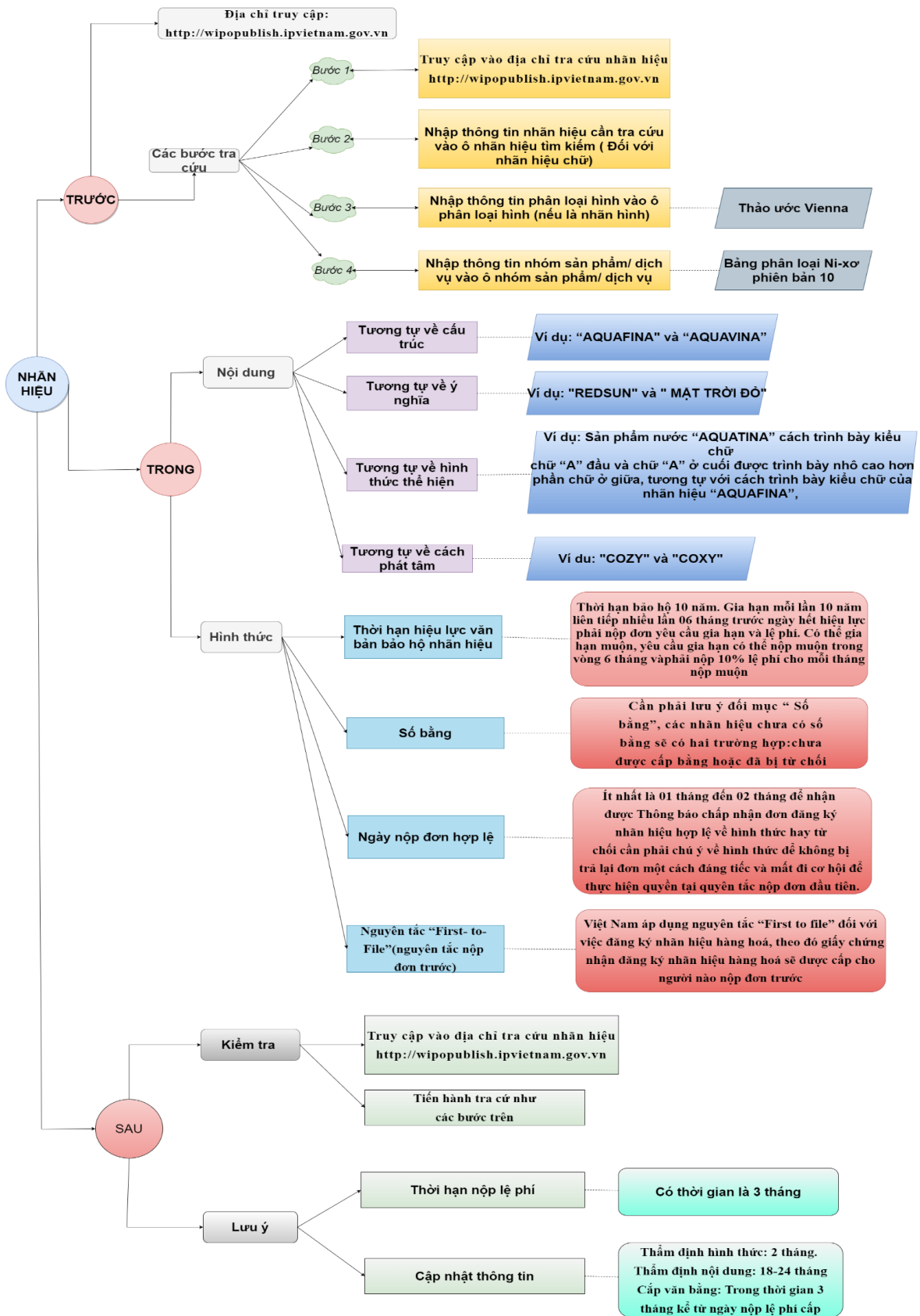
5.2. Xây dựng bộ công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ áp dụng cho các doanh nghiệp tại Thừa Thiên Huế

Với đề xuất mà nhóm nghiên cứu hướng tới là cho ra một Bộ công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT thì Bộ công cụ tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT được hiểu là tổng hợp quy trình các bước tiến hành tra cứu đăng ký bảo hộ quyền SHTT ở ba lĩnh vực: Nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp, sáng chế.⁵

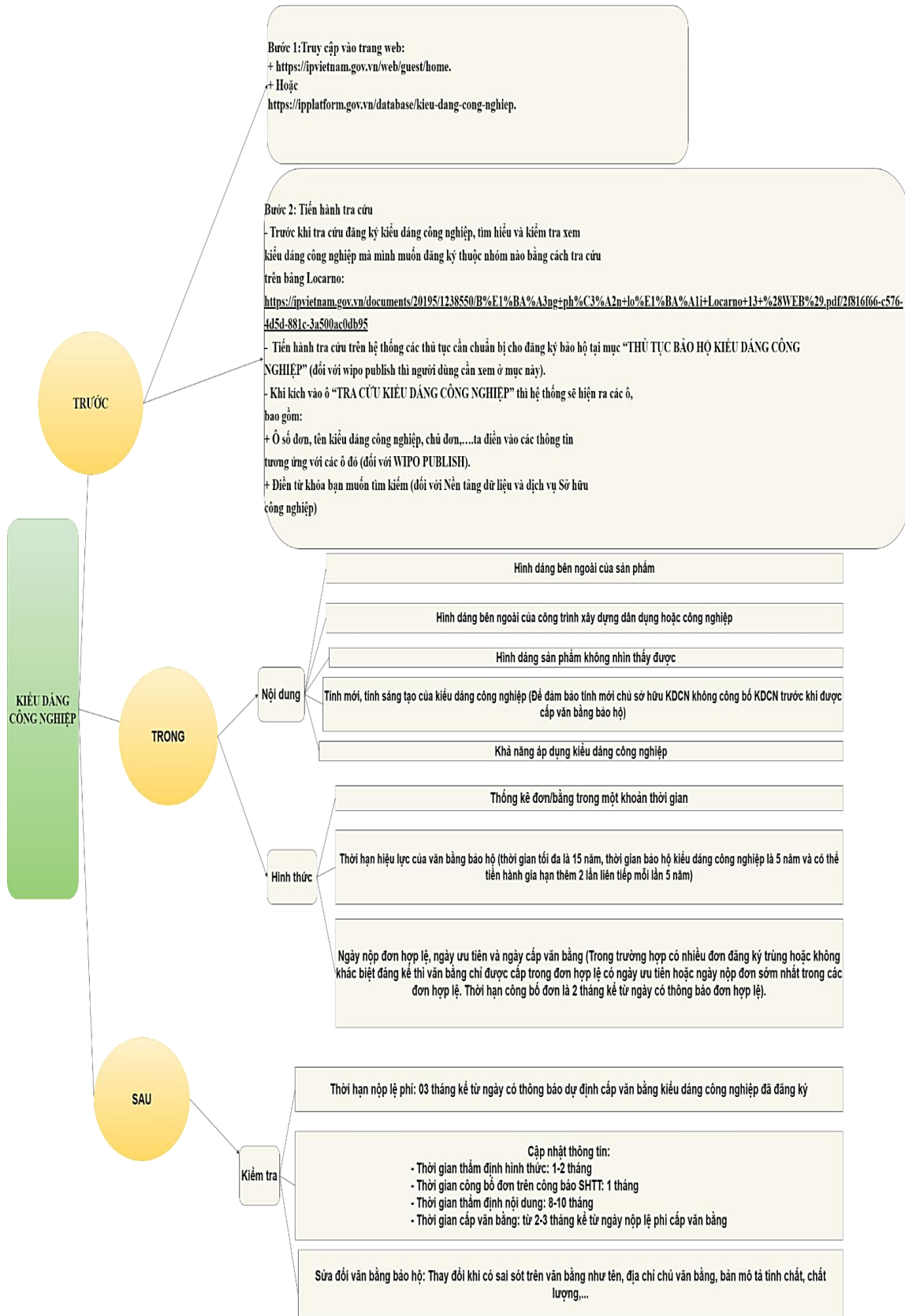
Bộ công cụ được nhóm triển khai dưới dạng sơ đồ, gồm ba sơ đồ chính.

⁵ Tham khảo tại “Những điều chưa biết về Sở hữu trí tuệ”: https://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/guides/translation/secrets_of_ip_vi.pdf

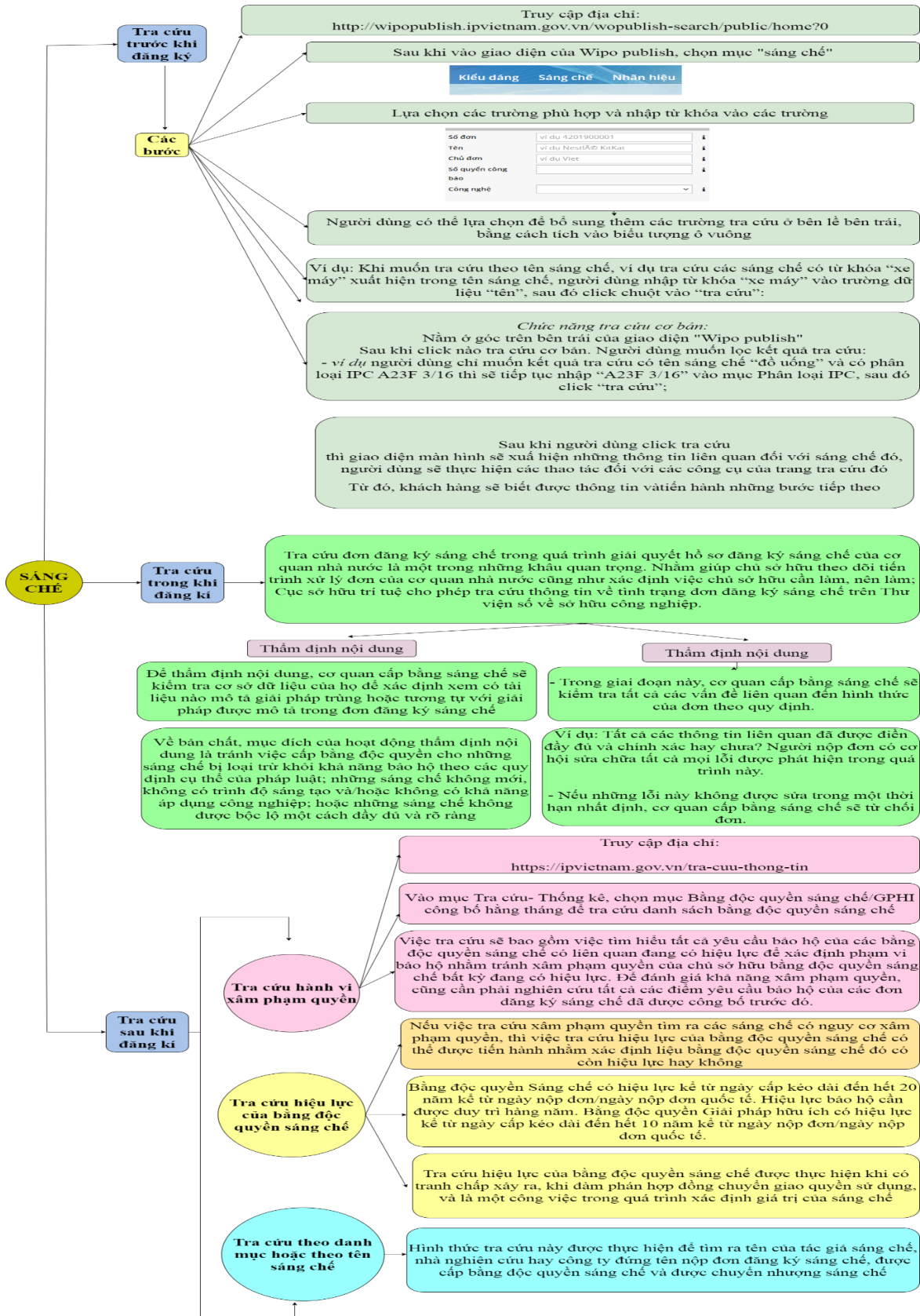
Thứ nhất, sơ đồ về nhãn hiệu

Thứ hai, về kiểu dáng công nghiệp

Thứ ba, về sáng chế

6. Kết luận

Qua nghiên cứu các quy định của pháp luật về tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp nhóm tác giả đã khái quát vấn đề lý luận về đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ, đi sau phân tích các khía cạnh của ba vấn đề lớn là sáng chế, nhãn hiệu và kiểu dáng công nghiệp. Đồng thời mô phỏng thực tiễn quy trình tra cứu đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với ba đối tượng trên. Trong quá trình tìm hiểu về cách thức tra cứu đăng ký nhóm tác giả đã phát hiện những khó khăn vướng mắc tại các bước thực hiện, phát hiện các lỗ hổng trong quá trình tra cứu, những khó khăn đó xuất phát từ hai từ trong quá trình tra cứu và trong quá trình sử dụng bộ công cụ của các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế. Qua đó, tìm ra những giải pháp khắc phục khó khăn vướng mắc ấy cho ra bộ công cụ tra cứu phù hợp nhất cho các doanh nghiệp tại tỉnh Thừa Thiên Huế. Sau bài nghiên cứu, nhóm tác giả hi vọng bộ công cụ sẽ trở thành một trong những nguồn tài liệu hữu ích hỗ trợ các doanh nghiệp trong quá trình tra cứu, đăng ký sở hữu trí tuệ, tiết kiệm được thời gian và chi phí

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Website Investone “*Vai trò của kiểu dáng công nghiệp trong hệ thống bảo hộ Sở hữu trí tuệ*” (Cập nhật ngày 22/11/2019): <https://investone-law.com/vai-tro-cua-kieu-dang-cong-nghiep-trong-he-thong-bao-ho-so-huu-tri-tue.html> tham khảo ngày 20/10/2022.
2. Nhóm tác giả Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, nghiên cứu về “*Quyền sở hữu trí tuệ*”: <https://www.studocu.com/vn/document/truong-dai-hoc-kinh-doanh-va-cong-nghe-ha-noi/lich-su-dang/tieu-luan-quyen-so-huu-tri-tue-truong-dai-hoc-kinh-doanh-va-cong-nghe-ha-noi/23038635> tham khảo ngày 14/11/2022.
3. Banca IP Law Firm (21/11/2019), Cục Sở hữu trí tuệ thử nghiệm hệ thống “*Thư viện số về sở hữu công nghiệp*” trên nền tảng WIPO Publish: <https://bancavip.com/blogs/tin-tuc-moi/cuc-so-huu-tri-tue-thu-nghiem-he-thong-thu-vien-so-ve-so-huu-cong-nghiep-tren-nen-tang-wipo-publish> tham khảo ngày 31/10/2022.
4. Những điều chưa biết về Sở hữu trí tuệ: Tài liệu hướng dẫn dành cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ (Geneva: ITC/WIPO, 2004): https://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/guides/translation/secrets_of_ip_vi.pdf
5. Bộ Khoa học và Công nghệ, Cục Sở hữu trí tuệ về “*Tình hình xử lý đơn đăng ký kiểu dáng công nghiệp năm 2020*” (02/02/2021): https://ipvietnam.gov.vn/web/guest/nghien-cuu-ao-tao/-/asset_publisher/3KJODm0i3vkR/content/tinh-hinh-xu-ly-on-ang-ky-kieu-dang-cong-nghiep-nam-2020